

ske tradicije): »za vježbanje, za razgovor, za filozofske znanosti.« To troje tumačeći kaže: »Ako imamo metodu, lakše ćemo moći obrazlagati o svakom predloženom predmetu; za razgovor pak, jer kad nabrojimo mnijenja mnogih, ne ćemo razgovarati s njima na temelju tuđih mišljenja, nego na temelju vlastitih učenja, raspravljajući o onome što će nam se činiti da ne kažu dobro; a za filozofske znanosti, budući da smo sposobni dvojiti o jednom i drugom, lakše ćemo u svakom pojedinom spoznati i istinito i neistinito.«

Te je dvije posljednje primjene Aristotel unio u sve svoje knjige: o filozofiji, mudrosti, fizici, politici; u svima, naime, nabraja – no proizvoljno – mnijenja drugih pa ih μεταβιβάσει, izvrće, te o svemu prvo dvojiti, a onda donosi ono što se njemu čini. Prvu je primjenu podrazumijevao kad na početku knjige piše: »Naći metodu kojom bismo mogli tvoriti silogizme o svakom predloženom problemu, od onih utemeljenih na mnijenju, sami se suzdržavajući od iskaza da ne kažemo ništa protuslovno.« Tu metodu po kojoj oni što kane raspravljati na osnovi već prihvaćenih mnijenja (jer ono ἐνδόξων treba upravo tako shvatiti, a ne na osnovi vjerojatnih postavki, kako to čini većina), mogu raspravljati tako da ili protivnika nadvladaju, ili da bar ne budu nadvladani, i da ne budu prisiljeni reći nešto suprotno onomu postavljenom – primjenjivali su redovnici već prije 400 godina. Još i sada ona kod njih vlada, pa i u talijanskim školama, no ni na kakvu korist za filozofske znanosti. Oni toga nisu svjesni i misle da su po onome najvećma filozofi, po čemu su najmanje filozofi, jer je Aristotel (ili Eudem, njegov slušač) od tog običaja na trećem mjestu razlikovao filozofski običaj.